

Fredning af genforeningssten kalder på lokalt engagement

Knud-Erik Therkelsen er generalsekretær i Grænseforeningen. Foto: Grænseforeningen

Tilføjet 05. dec 2018 - 10:33

Del nyheden

[Klummen er fra magasinet Grænsen nr. 6 / december 2018](#)

KLUMME: November måneds største nyhed i Grænseforeningen var kulturminister Mette Bocks udmelding om, at samtlige 650 genforeningssten og -mindesmærker fordelt over hele Danmark nu fredes. Det skete ved et møde med ministeren den 9. november, hvor Mette Bock meddelte, at stenene ville blive fredet over de næste to år. Heldigvis med en bestemmelse, der gør, at man fortsat kan male inskriptioner op uden at skulle indhente tilladelse.

Så var den sag klar.

Hermed gik en drøm, afdøde museumsinspektør Inge Adriansen havde haft i mange år, i opfyldelse. Inge Adriansen var en af landets største kendere af nationale mindesmærker og en forkæmper for bevarelsen af netop disse sten. Og nu sker det så for alle genforeningssten, fra den mest undselige til den mest imponante, at de behandles ens og fredes. Det sker bl.a. med den begrundelse, at de kan

anskues som et samlet monument og dermed et meget stærkt udtryk for den følelse af glæde, som gennemstrømmede det danske folk ved Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920, men også et stærkt udtryk for fællesskabsfølelse og sammenhængskraft, fordi så mange i alle dele af Danmark samtidigt følte den samme trang til at markere begivenheden.

Det kan næsten ikke forstås af et nutidsmenneske.

Fredningen og den opmærksomhed, stenene vil få i forbindelse med markeringen af 100-året for Genforeningen, giver lokale grænseforeninger en sjælden mulighed for med udgangspunkt i den eller de lokale mindsten at knytte forbindelsen mellem den lokale og den nationale kulturarv. Og dermed lejlighed til at markere sammenhængen mellem det mindste og yderste sogn i Danmark og det store fællesskab.

Vi har hårdt brug for at knytte den slags forbindelser, ikke blot med gode bus-, tog og internetforbindelser på kryds og tværs af landet, men også i mere åndelig forstand at sætte fokus på disse forbindelser mellem det lokale og det landsdækkende nationale, som genforeningsstenene udtrykker. Centrum eksisterer kun i kraft af periferi, og periferi kun i kraft af centrum. De er hinandens forudsætning, og fjerner man det ene forsvinder også det andet.

Fredningen af genforeningsstenene bekræfter denne sammenhæng, og den giver forhåbentlig yderligere kræfter til det kolossale lokale engagement, som findes i alle egne af landet, og som kommer til udtryk i lokalhistoriske foreninger, tilslutning til forsamlingshuse og lokale mødesteder, foredrag, fællessang og fællesspisning og masser af andre kultur- og fritidsaktiviteter i lokalsamfundene, som helt anderledes seriøst end fordummende tv-programmer skaber liv og fællesskab.

Jeg håber, de mange lokale grænseforeninger kender deres besøgstid og har vilje og kræfter til at bruge genforeningsjubilæet og de lokale genforeningssten til at markere et lokalt engagement, at ville gøre noget for lokalsamfundet. Kort sagt at bruge dette helt lokale som udgangspunkt for samtale om de større sammenhænge og fællesskaber. Fra Grænseforeningens sekretariat vil vi gøre, hvad vi kan for at understøtte sådanne lokale aktiviteter.

Knud-Erik Therkelsen er generalsekretær i Grænseforeningen.